

Ales'in Akademik ve İdari Personel Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği

Evaluation of Ales According to Academic and Administrative Staffs' Opinions: Karamanoğlu Mehmetbey University Case

Cihat ABDİOĞLU, Mustafa ÇEVİK

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü,
Karaman, Türkiye*

Makale Geliş Tarihi: 02.12.2015

Yayına Kabul Tarihi: 29.05.2016

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerde görev yapmakta olan akademik ve idari personelin ALES'e yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmaya Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nden 154 kişi katılmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada, verilerin toplanması için 24 soruluk bir anket geliştirilmiştir. Anketin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için pilot uygulama yapılmıştır. Kapsam geçerliği için uzman görüşleri alınmış, yapı geçerliği için ise madde faktör analizleri yapılmıştır. Anketin Cronbach's Alpha katsayısı .869 bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların cinsiyetleri, görev çeşitleri, mezun oldukları program türü ve ALES'te kullandıkları puan türü açısından ALES'e yönelik görüşlerinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Akademik ve idari personel görüşü, ALES, Lisansüstü eğitim*

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of academic and administrative staff towards Academic Personnel and Postgraduate Education Entrance Examination (ALES). 154 personnel from Karamanoğlu Mehmetbey University joined to the study. In the study carrying out on survey model, a 24-question survey has been developed to gather the data. For validity and reliability of the questionnaire, pre-application was done. Expert opinions were got for content validity and item factor analysis were done for construct validity. The Cronbach's Alpha co-efficient of the survey has been found .869. The results of the survey revealed that there are significant differences of participants' opinions towards ALES in terms of gender and types of mission, graduated program and score.

***Keywords:** ALES, Opinions of academic and administrative staff, Postgraduate education*

1. Giriş

Kökleri ilkel toplumların yaşamına kadar uzandığı kabul edilen bilim, ilk çağda ilk insanla başlamış ve çağlar boyunca gelişerek günümüze ulaşmıştır. İnsan var olduğu günden beri bir yandan evrende olup bitenleri anlama, tanıma, onun sırlarını çözme, öte yandan doğayı kontrol altına alarak daha rahat ve güvenli bir yaşam sürdürme isteğini duymuş; bu istek doğrultusunda sürdürülen sistemli çabalar sonucu bilim oluşmuştur (Yaşar, 1998).

Üniversitelerin temel görevlerinden biri de, eğitim-öğretimin yanında alanında yetkin bilim insanı, araştırmacı ve uzman yetiştirmektir. Bu çerçevede, üniversiteler çeşitli enstitüler bünyesinde lisansüstü programlara öğrenci kabul etmektedirler. Dört yıllık lisans programından mezun olan adaylar, alanlarına uygun bir lisansüstü programa başvurabilmektedirler. Ülkemizde lisansüstü eğitim, iki yıllık yüksek lisans ve dört yıllık doktora ya da sanatta yeterlilik programlarından oluşmaktadır (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 1996).

Lisansüstü eğitim görece adayların belirlenmesi ile ilgili ölçütler Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) tarafından belirlenmektedir. Bu ölçütler, ülkemizdeki bilim insanlarının seçim sürecini ve dolayısıyla da bilimi doğrudan etkilemesi bakımından önem arz etmektedir. Kaliteli bilim insanını, yine kaliteli bir bilim insanının yetiştireceği göz önüne alınacak olursa, bu seçimin önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu seçimi bir süzgece benzetecek olursak, alanında yetkin bilim insanlarının aralarda kaybolmaması ve nitelikli adayların belirlenebilmesi için bu ölçütlerin titizlikle belirlenmesi son derece önemlidir.

Lisansüstü eğitime başlayabilmek için adayların sağlaması gereken başlıca üç koşul vardır. Bunlardan ilki diploma koşuludur. Yüksek lisans diplomasına sahip olabilmek için öncelikle bir lisans diplomasına sahip olunması gerekmektedir. İkinci koşul ALES puanıdır. Üçüncü koşul ise taslağı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve ÜAK tarafından belirlenen ancak hangi ölçütün ve hangi oranda kullanılacağı üniversite senatolarınca belirlenmesine olanak verilen koşuldur. Çalışma ALES üzerine olduğundan, burada ikinci koşul üzerinde durulacaktır.

Lisansüstü eğitime kabul koşullarından ALES puanının, 55 standart puandan ve ağırlık olarak %50 den az olmamak üzere değerlendirmeye alınması yönetmelikte zorunlu olarak belirtilmiştir. ALES puan şartı üniversitelere göre, hatta aynı üniversite içerisinde bölümlere göre bile farklılık gösterebilmektedir.

Çalışmanın gerçekleştirildiği Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'ne (KMÜ) bakılacak olursa; yüksek lisansa öğrenci kabulünde (güzel sanatlar fakültesi ve konservatuar hariç) 55 ALES taban puanı istenirken, adayların doktora programına başvurabilmeleri için minimum 65 ALES puanına sahip olmaları gerekmektedir (KMÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği, 2013).

ALES, lisansüstü eğitime girişte bir koşul olmasının yanı sıra yükseköğretim kurumlarında öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim öğretim planlamacısı kadrolarına açıktan veya öğretim elemanı dışındaki kadrolardan naklen atanmalarda da önemli bir yere ve etkiye sahiptir. Bu kadrolara atanabilmek

için 78 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Öğretim Elemanları Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 5538 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 8 uyarınca, ALES'ten en az 70 puan almak ve bu sınavı müteakip yükseköğretim kurumlarınca yapılacak giriş sınavında başarılı olmak şarttır (Resmi Gazete, 2014).

ALES, bahar ve güz dönemi olmak üzere senede iki kez Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan merkezi bir sınavdır ve ilk olarak LES adıyla 1997 yılının ikinci yarısından itibaren yapılmaya başlanmıştır. Bu sınav, ikisi sözel, ikisi sayısal olmak üzere 4 ana bölümden oluşmaktadır. Sınavın değerlendirilmesinde 3 puan türü kullanılmakta olup bunlar; Sözel (SÖZ), Sayısal (SAY) ve Eşit Ağırlık (EA)'tır. Sınav sonuçları yapıldığı yıldan itibaren 3 yıl geçerli olmaktadır (ÖSYM, 2015).

Diğer ülkelere baktığımızda da benzer sınavların varlığından söz edebiliriz. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi alabilmek için gerekli koşullardan biri de GRE (Graduate Record Examination) puanıdır (Walker, 2008). GRE, genel (GRE General Test) ve konu (GRE Subject Test) olmak üzere 2 ana kısımdan oluşmaktadır. Bu sınav özellikle ikinci kısma bakıldığında ALES'le temel olarak farklılık göstermektedir. Şöyle ki, ALES'te tüm alanlar için sözel ve sayısal olarak iki bölüm mevcut iken; GRE'de adaylar uzmanlaşmak istedikleri alandan (Biyoloji, Kimya, Matematik, vs. gibi) sınava tabi tutulmaktadır (ETS, 2016).

ALES uygulaması birçok kez tartışma konusu olmuştur. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından 1997 yılında "Bilim İnsanı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim" başlıklı bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda bir dinleyiciden gelen soru üzerine panelistlerden Prof. Dr. Hüsnü Arıcı LES'e bir bilgi toplama yolu olarak karşı olmadığını, ancak bu sınavın sonucunun belli bir ağırlıkla zorunlu olarak kullanılmasına karşı olduğunu belirtmiştir. Görüşünün temel gerekçesini ise sınavın geçerlik ve güvenirliği yeterince irdelenmemiş ve genel yetenek türü bir testle yapılan böyle bir sınavın sonucunun, lisansüstü eğitim için ön koşul yapılmasını uygun bir karar ve işlem olarak bulmadığını belirterek açıklamıştır (Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2002).

Ülkemizde yapılan çeşitli sınavlar incelendiğinde, son zamanlarda birçok sınavda alan sınavı uygulamasına geçildiği görülmektedir. Öyle ki, Kamu Personel Seçme Sınavı'nda (KPSS) 2013 yılında başlayan uygulama ile öğretmen seçimlerinde alan sınav uygulaması getirilmiştir (ÖSYM, 2013). Bu uygulamada, genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimlerinin yanı sıra öğretmen adaylarının kendi alan dersleriyle ilgili bilgileri de ölçülmektedir. Ayrıca, üniversitelere girişte yapılmakta olan sınav 2010 yılından itibaren iki kademeli olarak yapılmakta olup; özellikle ikinci kademe adaylar kendi alanları ile ilgili sınavlara ayrı ayrı tabi tutulmaktadır (ÖSYM, 2010). Öte yandan, Yüksek Öğretim Kurulu'nun 14.05.2015 tarihli kararında, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı'nda (ÖYP) kapsamında adayların değerlendirilmesinde, alan bilgisinin de sinanacağı kararı alınmıştır (YÖK, 2015).

Alanyazın tarandığında bu denli öneme sahip bir sınava ilişkin çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu sınava ilişkin, pratikte bu sınavı akademik hayata girmek için kullanan öğretim elemanlarının ve adaylarının görüşlerinin ne olduğu da araştırılmalıdır. Bu öğretim elemanları/adayları akademisyen seçiminde karar mer-

cii olmasalar dahi bu sınava en az bir kere katılmış olduklarından, sınavla doğrudan ilişkili oldukları göz önünde tutulursa, bu kişilerin sınav hakkındaki görüşleri araştırmanın özgün değerini oluşturmaktadır. Ayrıca, çalışmada üniversitede çalışan yüksek lisans yapmış/yapmakta olan veya yapmayı düşünen ve ALES'e en az bir kere katılmış idari personelin de sınavla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere, ALES lisansüstü eğitime girişte ve üniversitelere akademik personel alımında büyük öneme sahiptir. Bu alımlarda seçme sürecinin merkezinde ilgili birimlerdeki öğretim üyeleri yer almaktadır. Bu öğretim elemanlarının da aynı elemelerden geçerek akademisyen oldukları göz önünde tutulduğunda ALES hakkındaki görüşleri önem arz etmektedir.

ALES'le ilgili yalnız akademik personelin değil; aynı zamanda idari personelin de görüşlerine başvurulmuştur. İdari personelin görüşleri alınırken değerlendirmenin anlamlı olabilmesi adına sınava en az bir kere katılmış olan kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Lisansüstü eğitime başlamak ya da akademik kadroya geçmek için sınava girdikleri göz önüne alındığında bu kişilerin de sınav hakkındaki görüşlerinin önemli olduğu düşünülmüştür.

Çalışmada, ALES akademik ve idari personelin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş, çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılıkların olup olmadığının belirlenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, sınav hakkındaki sorunların belirlenmesi ve bu sorunların çözümlüne katkı sağlanması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, nicel araştırma deseni esas alınarak tarama modelinde yapılandırılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2004).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nin çeşitli fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarında görevli 121 akademik personel ile ALES'e en az bir kere katılmış 33 idari personel oluşturmuştur. Araştırmada yer alan katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de görüldüğü gibidir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	f (frekans)	% (yüzde)
Cinsiyet	Kadın	62	40,3
	Erkek	92	59,7
Yaş Aralığı	18-25	10	6,5
	26-35	117	76,0
	36-45	22	14,3
	46-55	5	3,2
Mezuniyet	Lisans	54	35,1
	Y.Lisans	70	45,5
	Doktora	30	19,5
Görevi	Akademik	121	78,6
	İdari	33	21,4
ALES'e Giriş Sayısı	1	15	9,7
	2	25	16,2
	3 ve üzeri	114	74,0
ALES Puanı	Sayısal	78	50,6
	Eşit Ağırlık	38	24,7
	Sözel	38	24,7
ALES'e Hazırlanmak İçin Harcanan Süre	0-4 Ay	132	85,7
	5-8 Ay	14	9,1
	9-12 Ay	5	3,2
	12 ay üzeri	3	1,9
Toplam		154	100

Tablo 1'de, araştırmaya katılan 154 katılımcının 62'sinin (%40,3) bayan, 92'sinin (%59,7) ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş aralıkları incelendiğinde, 26-35 yaş aralığındaki katılımcıların yoğunlukta olduğu (%76) görülmektedir. Katılımcılardan 54'ü (%35,1) lisans, 70'i (%45,5) yüksek lisans mezunu iken 30'u (%19,5) doktora mezunudur. Katılımcıların 121'i (% 78,6) akademik personel, 33'ü (%21,4) ise idari personeldir. Yine katılımcılardan ALES'e 1 kez girenler 15 (%9,7), 2 kez girenler 25 (%16,2), 3 ve daha fazla girenler ise 114 (%74) kişidir. Katılımcılardan ALES'e sayısal alandan katılanlar 78 (% 50,6) kişi, eşit ağırlık ve sözel alandan katılanlar 38 (%24,7) kişidir. ALES'e 0-4 ay arası hazırlandığını söyleyenler 132 (%85,7), 5-8 ay arası hazırlandığını söyleyenler 14 (%9,1), 9-12 ay arası hazırlandığını söyleyenler 5 kişi (%3,2) iken, 12 aydan fazla hazırlandığını söyleyenler 3 (% 1,9) kişidir.

2.3 Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Çalışmada, ALES'e ilişkin görüş toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Akademik ve İdari Personelin ALES'e Yönelik Görüşleri" adlı anket kullanılmıştır. Anket geliştirmede öncelikle ALES'in içerik ve kapsam yönünden niteliğini ortaya çıkarmaya yönelik 24 adet, (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde beşli derecelendirmeye göre soru havuzu oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından oluşturulan

anket, ölçme alanında uzman 2 akademisyen tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Anket, ilk kısmı demografik bilgilerin, ikinci kısmı ise katılımcıların sınava ilişkin görüşlerinin alındığı 2 bölümden oluşmaktadır. Taslak ölçek, pilot uygulama ile 100 katılımcıya uygulandıktan sonra, elde edilen veriler doğrultusunda yapı geçerliği için “açımlayıcı faktör analizi” uygulanmıştır. Faktör analizi yapabilmek için öncelikle KMO ve Bartlett’s testi değerlerine bakılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde ölçekte yer alacak maddelerin belirlenmesinde maddelerin yük değerlerinin en az .30 olmasına dikkat edilmiştir (Büyüköztürk, 2009). Bunun yanında yapı geçerliliği esnasında 25 derecelik “varimax” eksen döndürmesi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğine ise iç tutarlılık katsayısı ile bakılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yapı geçerliği sağlanmış olan maddeler son ölçekte yer almıştır. Faktör analizi yapılarak son halini alan ölçeğin güvenilirlik için Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. İşlemler SPSS 16.0 ortamında gerçekleştirilmiştir. 24 madde ile yapılan pilot çalışma sonucu analiz edilen ölçme aracının KMO değeri, Bartlett’s testi ve Cronbach’s Alpha değeri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Anket Maddelerinin KMO ve Bartlett’s Testi Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)	.898	
Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği		
	Ki-Kare	1148,967
Bartlett’s Testi	Sd	120
	Sig.	.000
Cronbach’s Alpha	.869	

$p < 0.01$

Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için minimum KMO değerinin .60 olması yeterli görülmektedir (Pallant, 2007). Faktör analizi sonucu, birden fazla faktöre yük verdiği ve faktör taban yükü olarak kabul edilen .45’in altında kaldığı tespit edilen 12, 14, 19, 24, 28, 29, 30, 31 maddeler çıkartılarak iki faktörlü ve 16 sorudan oluşan anket elde edilmiştir. Çünkü alanyazında .45 ve üzerinde faktör yük değeri gösteren maddeler, ölçekte kesinlikle tutulması gereken maddeler olarak nitelenmektedir (Büyüköztürk, 2009; Kline, 2000).

Maddelerin faktör yük dağılımları .715 ile .513 arasında dağılım göstermektedir. Faktör yük değerlerinin .30’un üzerinde olması ve yüksek iki yük değeri arasındaki farkın en az .10 olması önerilmektedir (Çokluk vd., 2010).

Tablo 3. Anketteki Maddelerin Varimax Rotasyonuna Göre Faktör Dağılımları ve Yükleri

Sorular	Soruların Yük Değerleri	Sorular	Soruların Yük Değerleri
S18	.715	S17	.817
S9	.707	S13	.791
S15	.704	S16	.779
S11	.684	S32	.567
S27	.647	S26	.534
S21	.633	S25	.515
S22	.633	S10	.513
S23	.613		
S20	.520		

Ölçekte yer alan ilk boyut toplam 10 maddeden oluşmakta ve faktör yük değerleri .51 ile .71 arasında değişmektedir. Bu boyut ALES'in içerik ve kapsamı olarak adlandırılmıştır ve toplam varyansın %30'unu açıklamaktadır. Anketin, ALES'in uygulanma şekli adını taşıyan ikinci boyutu ise 6 maddeden oluşmakta ve faktör yük değerleri .51 ile .81 arasında değişmektedir. Toplam varyansın %52,5'ini açıklamaktadır (Tablo 3). Geçerlik ve güvenilirliği yapılmış olan anket katılımcılara uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilerek yorumlamalara gidilmiştir.

2.4 Verilerin Çözülmesi

Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin öncelikle normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için normallik testi uygulanmıştır. Gruplar arasında ölçek puanlarının farklılığı incelenirken, ölçek puanlarının her bir grupta ayrı ayrı normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi gerekmektedir. 50'den büyük örnekleme sahip değişkenlerde Kolmogorov-Smirnov (a), 50'den küçük örnekleme sahip değişkenlerde ise Shapiro-Wilk testi sonucu dikkate alınır. Bu doğrultuda bu çalışmada Kolmogorov-Smirnov (a) Testi sonuçları dikkate alınmıştır.

Tablo 4. Akademik ve İdari Personelin ALES'e Yönelik Görüşleri Anketinin Alt Boyutlarına İlişkin Normallik Testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			S / K
	Kolmogorov-Smirnov İstatistiği	sd	p	Shapiro-Wilk İstatistiği	sd	p	
ALES'in içerik ve kapsamı	.062	154	.200*	.978	154	.015	-.205 /-.698
ALES'in uygulanma şekli	.097	154	.101*	.964	154	.964	203 /-.938

* $p > .05$, sd: Katılımcı sayısı, S-K: Skewness-Kurtosis değeri, p: Anlamlılık değeri

Tablo 4 incelendiğinde, Akademik ve İdari Personelin ALES'e Yönelik Görüşleri anketinin iki alt boyutu içinde puanlarının gruplara göre normallik testi sonuçlarının normal dağılım gösterdiği görülmektedir ($p > .05$). $P > .05$ olması durumunda ise ilgili değişkenin normal dağılımdan geldiği söylenir. Bir değişkene parametrik test uygulayabilmek için normalliğine bakılan değişkenin her grupta normal dağılması gerekmektedir. İki alt boyut için de t-testi ve tek yönlü varyans analizleri yapılmıştır. Aritmetik ortalamaların belirlenmesinde 1.00-1.79 hiç katılmıyorum, 1.80-2.59 biraz katılmıyorum, 2.60-3.39 kararsızım, 3.40-4.19 oldukça katılmıyorum, 4.20-5.00 tam katılmıyorum puan aralığı olarak belirlenmiştir. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmanın amaç ve alt amaçları yönünde elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırma ile elde edilen bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ele alınmaktadır. Bu bağlamda; ALES sınavının uygulanma şekli ile ALES'in içerik-kapsam bakımından; cinsiyet, mezuniyet durumu, görev türü, kullanılan puan türü gibi değişkenler açısından bir farklılaşma olup olmadığına ilişkin sorulara cevap aranmıştır.

Tablo 5. ALES Sınavının Uygulanma Şekli ile ALES'in İçerik ve Kapsamı Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Veriler

	N	X	ss
ALES'in içerik ve kapsamı yetersizdir.	154	2.7	7.67
ALES'in uygulanma şekli doğru değildir.	154	2.6	4.04

Tablo 5'te görüldüğü üzere katılımcılar ALES'in uygulama şekli ile içerik ve kapsam açısından kararsız oldukları ortaya çıkmıştır.

3.1 Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların, ALES'in uygulama şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşünün cinsiyet faktörü açısından anlamlılığını gösteren analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete Göre ALES'in Uygulanma Şekli ve ALES'in İçeriği Alt Boyutlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	t	sd	p
ALES'in içerik ve kapsamı	Erkek	92	2.8	7.45	3.18	152	.002*
	Bayan	62	2.4	7.44			
ALES'in uygulanma şekli	Erkek	92	3.2	4.12	1.34	152	.181
	Bayan	62	2.5	3.88			

* $p < .05$

Tablo 6'daki analiz sonucu incelendiğinde, bayan ve erkek katılımcıların ALES'in içerik ve kapsam alt boyutuna ilişkin görüşlerinin puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t(152)=3,18$; $p < .05$). Bu farkın 2,8 aritmetik ortalama puanıyla erkek katılımcılar yönünde olduğu belirlenmiş olup; erkek katılımcıların ALES'in içerik ve kapsam açısından yetersiz olduğu görüşüne katıldıkları tespit edilmiştir. ALES'in uygulama şeklinin doğru olmadığı görüşüne ilişkin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

3.2 Katılımcıların Görev Türü Değişkenine Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların, ALES'in uygulanma şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşünün üniversitedeki görev faktörü açısından anlamlılığını gösteren analiz sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Görev Türüne Göre ALES'in Uygulanma Şekli ve ALES'in İçeriği Alt Boyutlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

	Görev	N	\bar{X}	ss	t	sd	p
ALES'in içerik ve kapsamı	Akademik	121	2.7	7.89	.36	152	.71
	İdari	33	2.6	6.89			
ALES'in uygulanma şekli	Akademik	121	2.6	4.13	.86	152	.38
	İdari	33	2.5	3.66			

* $p < .05$

Tablo 7'deki analiz sonucu incelendiğinde, akademik ve idari personelin ALES'in içerik ve kapsam alt boyutu ile ALES'in uygulanma şekline ilişkin görüşlerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

3.3.Katılımcıların Mezuniyet Faktörüne Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların, ALES'in uygulama şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşünün mezuniyet faktörü açısından anlamlılığını gösteren analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Mezuniyetlerine Göre ALES'in Uygulanma şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Puanların Betimsel İstatistiği

Mezuniyet	N	\bar{X}	ss
Lisans	54	2.44	1.02
Y.Lisans	70	3.00	1.14
Doktora	30	2.60	1.03
Toplam	154	2.72	1.10

Tablo 9. Mezuniyete Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
ALES'in içerik ve kapsamı	Gruplar Arası	118.11	2	59.05	1.00	.369
	Gruplar İçi	8888.88	151	58.86		
	Toplam	9006.99	153			
ALES'in uygulanma şekli	Gruplar Arası	.332	2	.166	.010	.99
	Gruplar İçi	2497.01	151	16.53		
	Toplam	2497.35	153			

Tablo 9'da görüldüğü üzere, katılımcıların mezuniyetlerine göre ALES'in içerik ve kapsamına yönelik görüşlerinin puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($F(2,151)=1,00$; $p > .05$). Yine katılımcıların mezuniyetlerine göre ALES'in uygulanma şekline yönelik görüşlerinin puanları arasında da anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F(2,151)=,010$; $p > .05$).

3.4. Katılımcıların Puan Türü Faktörüne Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların, ALES'in uygulanma şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşünün ALES puan türü faktörü açısından anlamlılığını gösteren analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların ALES Puan Türlerine Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Puanların Betimsel İstatistiği

Puan Türü	N	\bar{X}	ss
Sayısal	78	3.01	1.18
Eşit Ağırlık	38	2.44	1.08
Sözel	38	3.05	1.31
Toplam	154	2.88	1.21

Tablo 11. Puan Türüne Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P
ALES'in içerik ve kapsamı	Gruplar Arası	359.74	2	179.87	3.14	.046
	Gruplar İçi	8647.25	151	87.26		
	Toplam	9006.99	153			
ALES'in uygulanma şekli	Gruplar Arası	12,00	2	6.00	.365	.695
	Gruplar İçi	2485.34	151	16.45		
	Toplam	2497.35	153			

* $p < .05$

Tablo 11'de görüldüğü üzere, katılımcıların kullandıkları ALES puan türlerine göre ALES'in içerik ve kapsamına ilişkin görüşlerine yönelik puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($F(2,151)=3,14; p<.05$). Levene F testi ($F=1,37, P>.05$) söz konusu olduğundan, bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Puan Türüne Göre ALES'in Uygulanma Şekline ve ALES'in İçeriğine İlişkin Tukey HSD Testi Sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	Standart Hata	p
Sayısal-Eşit Ağırlık	3.61	1.49	.044

Tablo 12 incelendiğinde, bu anlamlı farkın ALES'te sayısal ve eşit ağırlık puanlarını kullananlar arasında ve sayısal lehine olduğu görülmektedir. Böylece, ALES'e sayısal bölümden girenlerin ALES'in içerik ve kapsamının yetersiz olduğu yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

ALES'in üniversite akademik ve idari personelinin görüşleri doğrultusunda değerlendirildiği bu araştırmadaki tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde, ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır: Katılımcılar ALES'in içerik ve kapsamının uygun olmadığı ve ALES'in uygulanma şeklinin yanlış olduğu görüşlerinde kararsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmada, araştırmaya katılan bayan ve erkek katılımcıların ALES'in uygulanma şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşlerinde erkek katılımcılar yönünde anlamlılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı görüşün akademik ve idari personel açısından, herhangi bir anlamlılığının olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmada, ALES'in uygulanma şeklinin doğru olmadığı ile içerik ve kapsamın yetersiz olduğu görüşlerinde katılımcıların mezuniyet durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların yerleştirmede kullandıkları ALES puan türüne bakıldığında; ALES'in adayların seviyesine uygun olup olmadığına ilişkin görüşte sayısal ve eşit ağırlık puanlarını kullananlar arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın da sayı-sallar yönünde olduğu görülmüştür. Yani, sayısal alandan sınava girenler ALES'in adayların seviyesine uygun olmadığı görüşünde birleştikleri yorumu yapılabilir. . Bu sonuç, Kayahan Karakul ve Karakütük'ün (2014) yaptıkları çalışmada ALES'in sayısal ve sözel bölüm öğrencileri arasında adil olmayan bir yarışa neden olduğu görüşüne öğretim elemanlarının %40,5'inin katıldıkları sonucuyla örtüşmektedir.

Anketin son kısmında sorulan “Belirtmek istediğiniz başka bir görüş var mı?” sorusuna genel olarak ALES sınavının stiline ve içeriğinin değiştirilmesi ve alan bazında soruların olması gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcıların, ALES'in mutlaka yapılması zorunlu olduğu ancak bir yenilenmeye ihtiyaç duyduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Çalışmada, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde görev yapan ve ALES sınavına en az bir kere girmiş olan akademik ve idari personelin görüşleri doğrultusunda ALES değerlendirilmiştir. Lisansüstü eğitim görmekte olan öğrencilerin sayısının az oluşu ve kendilerine ulaşmanın zor olması gibi gerekçelerden ötürü çalışmada kendilerine yer verilmemiştir. Yapılacak bundan sonraki çalışmalarda, odağında lisansüstü eğitim gören öğrenciler olmak kaydıyla katılımcıların görüşleri alınarak elde edilecek sonuçlar alanyazına katkıda bulunulabilir.

5. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- ALES'in içerik ve kapsam açısından iyileştirilerek uygulanmasına devam edilmelidir.
- Sınav içerik itibarıyla iki temel bölümden (Türkçe ve Matematik) oluşmaktadır. Bunun yerine mezunların kendi alanlarından gireceği, ulusal çapta geçer-

liği ve güvenilirliği sağlanmış bir ‘bilim sınavı’ da dahil edilebilir.

- ALES, akademik düşünme yeteneğini ölçmesi bakımından kendi içerisinde tutarlı olsa da lisansüstü öğrenci seçimi, akademisyen alımı gibi süreçlerdeki puan hesaplamalarında ALES’in ağırlığı düşürülerek, yapılacak olan alan sınavının ağırlığı artırılabilir.

6. Kaynakça

- Adıgüzel, E. (2002). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Öğretime İlişkin Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Borg, R. B. & Gall, M. D. (1989). *Educational research: an introduction. 5th ed.* London: Longman Publishing Group.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çıkrıkçı Demirtaşlı, N. (2002). Lisansüstü eğitim programlarına girişte lisansüstü eğitim giriş sınavı (les) sonucunun ve diğer ölçütlerin kullanımına ilişkin bir tarama, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35, (1-2), 61-70.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- ETS (2016). <https://www.ets.org/gre> Erişim tarihi: 20.05.2016.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayahan Karakul, A. & Karakütük, K. (2014). Lisansüstü öğretime öğrenci seçiminde kullanılan ölçütlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), 179-200.
- KMÜ Lisansüstü eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliği (2013). <http://mevzuat.kmu.edu.tr/bilgi.aspx?ayrinti=82> Erişim tarihi: 20.05.2016.
- Lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliği (1996). http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/-/journal_content/56_INSTANCE_rEHF8BIsfYRx/10279/17377 Erişim tarihi: 20.05.2016.
- Oğuz, E. & Karakaya, İ. (2009). Lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi (ondokuz mayıs üniversitesi örneği). 4. Lisansüstü eğitim sempozyumu bildiriler. Ayşe Çakır İlhan, Müge Artar, H. Hüseyin Aksoy (Ed). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları, 193-204.
- ÖSYM (2010). <http://osym.gov.tr/belge/1-11780/2010-osys-basvuru-bilgileri.html> Erişim tarihi: 19.11.2015.
- ÖSYM (2013). <http://www.osym.gov.tr/belge/1-19177/kpss-20131-tercih-kilavuzu.html> Erişim tarihi: 15.11.2015.
- ÖSYM (2015). <http://www.osym.gov.tr/belge/1-23708/kilavuzlar.html> Erişim tarihi: 19.11.2015.
- Pallant, J. (2007). *SPSS survival manual: a step-by-step guide to data analysis using SPSS for windows*. Philadelphia, PA: Open University Press.
- Resmi Gazete (2014). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140304-7.html> Erişim tarihi: 17.11.2015.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Allynand Bacon.

Walker, G. (2008). Admission and graduation requirements for special education doctoral programs at top 20 American Universities. *Journal of Developmental Disabilities*, 14(2), 16-25.

Yaşar, Ş. (1998) Çağdaş bilim anlayışı. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları. Eskişehir.

YÖK (2015). <http://www.yok.gov.tr/web/oyp/usul-ve-esaslar> Erişim tarihi: 18.11.2015.

Extended Abstract

Introduction: Academic Personnel and Postgraduate Entrance Examination (ALES) is an exam conducted by Student Selection and Placement Center (ÖSYM) twice a year. The execution of ALES started from the second half of the year 1997 and the exam composed of 4 main sections including 2 linguistic and 2 numerical. In the evaluation of the exam, there are three types of scores and these are Verbal (SÖZ), Numeral (SAY) and Equally-Weighted (EA). It is required to get at least 70 points over 100 points to be appointed as a teaching assistant, lecturer, research assistant, specialist, translator and education planners, and following this examination it is essential to be successful in the entrance examination made by the higher education institutions (Official Gazette, 2014). Besides, ALES is an examination giving the scores which are used for the entrance to postgraduate education in our country and for the selection of candidates to be sent abroad for postgraduate education (ÖSYM, 2015).

The purpose of the study: The aim of this study is to determine the opinions of academic and administrative staffs towards Academic Personnel and Postgraduate Education Entrance Exam (ALES).

Method: In the study, survey model which is one of the descriptive research methods has been used.

Sample and working group of the study: 154 person including 121 (78,6%) academic and 33 (21,4%) administrative concented to take part in the study and working in Karamanoğlu Mehmetbey University have composed the sample of the research. %40,3 of the participants are female (n=62), while 59,7% are male (n=92). When the age ranges of the participants are investigated, it is seen that the majority of the participants are in the 26-35 age range (76%). 54 (35,1) of the participants have bachelor's, 70 (45,5%) have master degree, while 30 (19,5%) have Ph.D. degree. The number of participants having taken ALES once are 15 (9,7%), twice are 25 (16,2) and three or more times are 114 (74%). Participants who entered ALES from numeral field are 78 (50,6%) person, from equal-weighted and verbal field are 38 (24,7%) person. There are 132 (85,7%) participants having boned for ALES between 0-4 months, 14 (9,1%) between 5-8 months, 5 (3,2%) between 9-12 months and 3 (1,9%) more than 12 months.

Analysis of data: The data of the research was obtained through the survey "The Views of Academic and Administrative Staffs' Towards ALES" developed by the researchers. This survey has been examined by two academicians who are expertise on assessment and evaluation. Then, content validity has been satisfied by making necessary arrangements. The survey consists of two part. The first part is about demographic informations and the second part is the part consisting of the views about the exam. After applying the draft scale to 100 participants, exploratory factor analysis is applied for construct validity. It is viewed primarily to the values of KMO and Bartlett Sphericity tests to make factor analysis. In the exploratory factor analysis, we paid attention that the item values should be minimum .30 (Büyükoztürk, 2009). Besides, 25-degree varimax rotation has been made in the course of construct validity. It has been viewed to the validity of the survey by coefficient of consistence. According to the analysis results, items of whose construct validity provided located on the final form of survey. Cronbach's Alpha internal consistency coefficient has

been calculated for the survey, which took its final version by making factor analysis. SPSS 16.0 software was used to analyze the collected data. The KMO value, Bartlett's test and Cronbach's alpha value of the survey which has been analyzed after a 24-item pilot study. After factor analysis, the items 12,14,19,24,28,29,30 and 31 that were under .45 has been removed from the survey. Hence, the final 16-item survey, which has validity and reliability, has been obtained and conducted to the participants.

Findings and Discussion: When all the findings have been evaluated together in this study, in which ALES has been evaluated in accordance with the opinions of the university academic personnel and administrative staff, the following results have been reached:

Participants are waverer on the opinions that content and context of ALES are unsuitable and manner of application of this exam is wrong.

There is a statistically significant difference between the scores of male and female participants' opinions that the manner of application of ALES is wrong and both content and context of the exam are insufficient. This difference is in the direction of male participants. It is detected that the same opinion has no meaningfulness between academic and administrative staff.

It is detected in the study that, there is no significant difference between the type of graduation of academic and administrative personnel on the opinions that content and context of the exam are insufficient and the manner of application of ALES is wrong.

When it is viewed to the type of the ALES score which is used by participants for the placements, it is seen that there is a statistically significant difference between the scores of participants' opinions on whether ALES is suitable for the levels of the participants. This difference is in the direction of participants who use numerical score of the exam. In other words, the participants who took the exam from numeric field are opinion that ALES is not appropriate for the levels of candidates. This result coincides with the result in Kayahan Karakul and Karakütük's (2014) study, in which 40.5% of instructors are opinion that ALES causes to an unfair exam between the students from numerical and equally-weighted field.

Participants' answers to the question 'Is there any other idea you would like to mention' at the end of the survey are that style and context of the ALES should be changed and it is emphasized that field questions should be asked. It can be said that participants are of the opinion that ALES examination must strictly continue, but it should be revised.

In this study, ALES has been evaluated in accordance with the opinions of academic and administrative staffs' who are working at Karamanoğlu Mehmetbey University and who took the exam at least one time. Because of the fact that the number of graduate students are limited and it is not so easy to reach them, we didn't give place them here. In studies to be performed later, opinions of graduate students can be taken and so may contribute to the literature.

Suggestions: The following suggestions have been made in accordance with the results of the study:

ALES may continue, but its content and context should be improved.

This exam consists of two main section including Turkish and mathematics. Instead of this application, the exam may be rearranged by a 'field exam' in which the questions are about expertise of the candidates for each occupational group.

Although ALES is consistent in itself in terms of the measurement of academic thinking, in the processes such as selecting postgraduate students, recruiting academician weight of ALES may be reduced and weight of field exam may be increased.